

Gemeente van Jezus Christus,

“Al sprak ik alle talen van alle mensen en die van de engelen – had ik de liefde niet, ik zou niet meer zijn dan een dreunende gong of een schelle cimbaal” (1 Kor 13:1). Vandaag wil ik met u spreken over de liefde. Liefde: ieder mens verlangt ernaar. Waar je ook vandaan komt, of je nu man of vrouw bent, of jong of oud... wij mensen kunnen niet zonder liefde. Liefde brengt vreugde in je leven. Liefde geeft je vervulling, blijdschap en hoop. Liefde doet je groeien als mens. In dit tweede deel van de prekenreeks over de vrucht van de Geest staat de liefde centraal.

Er is nogal wat aan de hand in de wereld aan liefdeloosheid en grof geweld. Vrijdag meldde Unicef dat er wereldwijd meer dan 40 miljoen kinderen op de vlucht zijn. De oorlog in Oekraïne en andere delen van de wereld woedt maar door. Veel te vaak worden kwetsbare mensen het slachtoffer van rechtssystemen, waar weinig oog is voor het persoonlijk verhaal van mensen, voor de wegen die zij moesten gaan langs pijn en eenzaamheid.

Hoe vind je een vervuld leven? Een leven waar liefde en vrede, vreugde en goedheid hand in hand gaan? Het houdt velen van ons bezig. Want in het geraas en de drukte van deze tijd, dringt deze vraag zich op: waar vind ik waar levensgeluk? Wat moet je of kun je doen om een leven te vinden dat vol is van liefde? We zoeken ernaar en ondernemen van alles om dat ware geluk te vinden. Je kunt aan mindfulness doen of een cursus volgen over liefdevolle zelfzorg, de keuze maken om je niet te laten leiden door de drukte van alledag. Je kunt besluiten dat je een christelijk leven wilt, en nauwgezet te leven volgens de geboden die je in de Bijbel vindt. Het is ons ook wel vaak zo voorgehouden: dat gehoorzaamheid aan Gods wetten beloond zal worden. Dat je dan gelukkig zult zijn en gezegend zult worden. En natuurlijk is het goed om Gods geboden ernstig te nemen. Maar er schuilt ook een gevaar in. Je zou zomaar kunnen gaan denken dat jij het allemaal moet doen. Dat het uit jezelf moet komen. Dat je dat goede en vervulde leven kunt bereiken door veel dingen te doen of te laten. Maar zo werkt het niet.

In de Galatenbrief spreekt Paulus over de vrucht van de Geest. ‘Maar de vrucht van de Geest is liefde, vreugde, en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing’ (Gal 5:22-23a). Negen woorden die uitdrukken wat waar levensgeluk kan inhouden. Maar al die waarden zijn niet het gevolg van ons eigen handelen, maar worden ons gegeven. Het is het werk van de Geest, die de goede vruchten in ons wekt. Liefde groeit in ons wanneer de heilige Geest onze harten beweegt. Het is niet ingewikkeld, of te moeilijk en hoog gegrepen voor ons om te begrijpen wat Paulus bedoelt. Een leven met de Heer, waarin de vrucht van de Geest – zoals Paulus dat noemt, in ons ontluikt, is een vervuld leven; een leven waarin de mens tot haar ware bestemming komt.

Het is niet voor niets dat Paulus spreekt over de vrucht van de Geest. Bloeien, groeien, vrucht dragen... De passiebloem in onze tuin staat op dit moment te bloeien in volle glorie. De struik staat vol met bloemen, bode van de zomer met haar frisse witte bladeren, en haar dieppaarse hart. Het is de tijd van heerlijk zomerfruit, van aardbeien, frambozen en kersen. Heerlijk sappig en zoet. Maar zoals dat met bloemen en met vruchten is, zo is het ook met mensen. Het is de Geest die in ons moet groeien en

ontluiken, zoals een vrucht aan een boom. Het is niet zo dat wij in één klap mensen zijn die leven in de Geest van Christus. Nee, het moet langzaam in ons groeien, elke dag een beetje.

Wanneer Paulus spreekt over de vrucht van de Geest, dan is liefde het eerste woord dat valt. Liefde is dus de kern. Als je iets wilt begrijpen over een leven in de Geest, dan moet je beginnen bij de liefde. Maar nu is het de vraag of wij wel allemaal hetzelfde beeld hebben bij het woord liefde. Liefde kent vele nuances. Wat bedoelen we eigenlijk wanneer we het over liefde hebben? Bij liefde kun je denken aan verliefdheid, aan de passie tussen geliefden. Vurig en laaiend als een vlam. Of de liefde die je voelt voor je kinderen, de tederheid en de zorg, de geborgenheid ook die je hun wilt geven. Je kunt ook liefde voelen voor goede vrienden, met wie je lief en leed deelt; vrienden die er altijd voor je zijn. Liefde is er ook in ons midden, in de gemeente van Christus. Als ik zie hoe u meeleeft met elkaar als er iemand ziek wordt, dan is er meer één woord dat uitdrukking geeft aan die warme betrokkenheid op elkaar: liefde!

Maar wat bedoelt de Bijbel als het over liefde gaat? Nu is het goed om even naar het Grieks te kijken, de taal waarin Paulus zijn brieven schreef. Het Grieks kent drie belangrijke begrippen die in het Nederlands allemaal met liefde worden vertaald. Ten eerste is er de *eros*, de erotische liefde. Liefde die alles met seksualiteit en verlangen te maken heeft. *Filia* is de vriendschappelijke liefde, de verbondenheid en de broederlijkheid die vrienden voor elkaar voelen. En ten derde is er de *agapè*: de goddelijke liefde. Liefde die zichzelf laat geven, onbaatzuchtig en genadig. De liefde van God die in Jezus tot uitdrukking kwam.

Wanneer Paulus het in 1 Korintiërs over de liefde heeft, dan gaat het over de onbaatzuchtige liefde voor de ander, de liefde die van God uitgaat, liefde als vrucht van de Geest. Paulus verbindt de *agapè* met geduld en goedheid, twee waarden die ook terugkomen in het rijtje in de Galatenbrief. 'De liefde is geduldig en vol goedheid', schrijft Paulus in vers 4.

Wij verliezen nogal eens het geduld. Hoe vaak gebeurt het ons niet dat er harde woorden vallen als we in de irritatie zitten? Dat we ons boos maken, of teveel redeneren vanuit ons eigen belang? Hoe vaak gebeurt het niet dat menselijke relaties vastlopen door wrok en bitterheid? Maar zo is Gods liefde niet. De liefde die van God uitgaat is geduldig en vol goedheid. 'Goedertierenheid' heeft de Statenvertaling. Wat een prachtig woord is dat! Een woord dat uitdrukking geeft aan Gods overvloedige genade. Goedertierenheid is een vertaling van het Hebreeuwse woord *hēsēd*, dat zowel goedheid, trouw, genade, weldadigheid als barmhartigheid kan betekenen. De *hēsēd* of goedertierenheid laat dus iets zien van wie God is. Het gaat bij de *hēsēd* ook om het verbond, om de manier waarop God met mensen omgaat van generatie tot generatie. Liefde tot in het duizendste geslacht (cf. Ex 20:6). Zoals Mozes op de berg Sinaï heeft uitgeroepen:

Een God die liefdevol is en genadig, geduldig, trouw en waarachtig, die duizenden geslachten zijn liefde bewijst, die schuld, misdaad en zonde vergeeft (Ex 34:6-7a).

De liefde van God heeft alles met barmhartigheid te maken. Liefde die bereid is om offers te brengen, om tot het uiterste te gaan voor de ander. Je kunt die liefde

herkennen in de parabel over de barmhartige Samaritaan. De vreemdeling die een gewond mens oproept, en hem met tedere zorg behandelt net zolang totdat hij genezen is. Het is de houding van Jezus, die met ontferming bewogen wordt; zijn hart dat brandde voor mensen die verloren lopen. Dat ene schaap dat hij terughaalt; Jezus die zondige mensen weer recht op hun voeten zet.

Gods onvoorwaardelijke liefde voor mensen... we horen het terug in de woorden van de profeet Jesaja. Jesaja 43 is een verbondslid, een lied waarin de onvoorwaardelijke liefde doorklinkt van de Almachtige voor het volk van Israël. Een oud lied ook, dat geschreven is in de tijd van de Babylonische ballingschap.

In het verre Babylon slijten ze hun dagen, omdat ze de Heer, hun God vergeten waren. Koningen zijn gekomen en gegaan. Maar het volk deed wat kwaad was in de ogen van de Heer. Ze bogen zich neer voor andere goden; de kwetsbaren in de samenleving, de armen, de weduwen en de vluchtelingen, werden uitgebuit en onderdrukt. En nu leven zij als verschoppelingen onder een vreemde en vijandige heerser. Ze zijn hun vrijheid kwijt, en verlangen met weemoed naar het land van hun voorouders.

Maar nu zegt God, door de mond van Jesaja: 'Ik haal je nakomelingen uit het oosten terug, uit het westen breng ik jullie bijeen. Tegen het noorden zeg ik: geef hier! Het zuiden gebied ik: laat los!' (Jes 43:5-6a). Uit alle windrichtingen, uit het oosten, het westen, het noorden en het zuiden haalt God zijn volk weer terug. Zijn verdwaalde kudde brengt hij weer bijeen. Ze hebben het niet verdiend, en toch haalt God hen terug omdat hij een God van liefde en genade is.

'Ik zal je vrijkopen', staat er in vers 1. En in vers 3 heeft Jesaja het over losgeld. Dat zijn termen die thuishoren in de sfeer van oorlog en overheersing. Het is onderhandelingstaal. Het gaat hier om krijgsgevangenen, om het vrij krijgen van onderdanen die in bezet gebied leven. En nu zegt God: Ik heb jullie vrijgekocht, mijn volk. Andere volken heb ik prijsgegeven, om jou volk van Jakob vrij te kopen.

Hoe liefdevol zijn de woorden in vers 4: 'je bent zo kostbaar in mijn ogen, zo waardevol; ik heb je liefgehad'. Je bent zo kostbaar in mijn ogen, zo waardevol. Ik heb je liefgehad. Laat die woorden eens goed tot je komen, wat ze betekenen. Je bent zo kostbaar, zo waardevol. En hoor je dan met hoeveel liefde de Heer ook naar jou kijkt? Hij kent je zwakheden en je worstelingen; alles wat je benauwt. Je verdriet en je vreugde.

'Ik heb je liefgehad'. Die belofte is ons nabijkomen in Jezus. Want in Johannes 15 klinken diezelfde woorden: 'ik heb jullie liefgehad zoals de Vader mij heeft liefgehad' (Joh 15:9). De liefde waar Jezus over spreekt is de liefde die uitgaat van de Vader, barmhartig en genadig. Liefde die alles hoopt, alles verdraagt en alles geeft voor de ander. Gods overvloedige liefde die wij uit onszelf niet geven kunnen.

'Er is geen grotere liefde dan je leven te geven voor je vrienden' (Joh 15:13), zegt Jezus even verderop. Op het kruis heeft hij zijn lichaam prijsgegeven; zo koopt God ons vrij. Niet omdat we het verdiend hebben, maar omdat hij ons liefheeft. Zo lief heeft de Vader ons, dat hij zijn Zoon als losgeld heeft gegeven, opdat wij vrij mogen leven. Zo lief heeft Jezus ons dat hij zijn lichaam als brood gegeven heeft.

Omdat Jezus zijn liefde aan hen geschonken heeft, geeft hij aan de leerlingen een laatste gebod mee: heb elkaar lief. Hij draagt hen op om in zijn liefde te blijven, en veel vrucht te dragen, blijvende vruchten die groeien en bloeien. Dat gaat allemaal niet vanzelf. Het moet langzaam in ons rijpen. Maar als we leren leven vanuit zijn liefde, dan komt daarin ook de vriendschap mee, de trouw aan elkaar, het verlangen om goed te doen, en geduldig te blijven. De vreugde ook... Zo gaat dat... want de vrucht van de Geest is één.

Maar hoe groei je in zijn liefde? Er bestaat geen succesformule of een stappenplan. Het mag in ons tot rijping komen. Het wordt ons geschonken door de heilige Geest, de Trooster, die in ons steunt en roept. Die ons tot beweging wil brengen. Pas als de Geest ons aanraakt, gaat het groeien in ons. De Geest van Jezus in jou: zijn liefde, zijn geduld, zijn goedheid en trouw. Maar het vraagt wel om gebed, om bezinning en het verlangen naar de gezindheid die leefde in Jezus. We mogen steeds naar hem kijken: hoe liefdevol en geduldig hij met mensen omging; hoe hij mensen uit de diepten van ellende trok, en hen genas van ziekte en schuld.

Heb elkaar dan lief. Dat is de opdracht, de roeping die wij meekrijgen als gemeente van Christus. Wij zijn allemaal zo verschillend, en hebben niet voor elkaar gekozen. En toch zijn wij samen zijn gemeente hier in Brugge. De kerk van Christus is ten diepste geroepen om een plaats te zijn, waar zijn liefde voelbaar is. Een plek waarvan mensen zeggen: zie toch hoe zij elkaar liefhebben. Niet een plek van eensgezinden of mensen van dezelfde achtergrond. Nee, verschillend en divers, mensen die elkaar verrijken door hun talenten, mensen die elkaar versterken en met elkaar meeleven, ook in verdriet en zorgen.

We mogen ons ernaar uitstrekken: om meer en meer te gelijken op Jezus, om in zijn voetsporen mens te zijn. We mogen erom bidden: Geest van God, verander en vernieuw mij, wek in mij het vuur van uw liefde! Blijf dan in zijn liefde, zoals een rank verbonden aan de wijnstok. Want alleen zo kunnen wij vrucht dragen. De eerste vrucht van de Geest is liefde, de liefde die woonde in Christus, liefde die zich belangeloos laat geven. Liefde die geduldig is en goed; die zich niet boos maakt, die vergeeft, die hoop houdt wanneer alles vervliegt en verwaait. Moge de Heer ons helpen om te groeien in zijn liefde, door de kracht van zijn Heilige Geest!

Amen